

คู่มือ

การขับเคลื่อนระบบคุณภาพสถานศึกษา

ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
: ธรรมนูญคุณภาพสถานศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

เรียนดีมีความสุข

คู่มือการขับเคลื่อนระบบสุขภาพสถานศึกษา ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม : ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
“นโยบายและทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพในสถานศึกษาสู่เป้าหมาย
: เรียนดี มีความสุข”

โดย

นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ

ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

เรื่องการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบสุขภาพสถานศึกษา

ด้วยการบูรณาการความร่วมมือในระดับพื้นที่: เรียนดี มีความสุข คุณภาพชีวิตดี

โดย กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมมิราเคิล แกรนด์ บอลรูม ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน

กรุงเทพมหานคร

ผมได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ ให้มาเป็นประธานในวันนี้ และยังมอบหมายให้ผมเป็นประธานคณะกรรมการติดตามนโยบาย เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพของบุคลากรในสถานศึกษาทั้งระบบด้วย นโยบายของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ คือ “เรียนดี มีความสุข” หลักคิดของท่านรัฐมนตรีก็คือ การที่เด็กมีความสุขในสถานศึกษาจะส่งผลให้การเรียนดีขึ้นและเมื่อการเรียนดีขึ้นย่อมส่งผลให้เขาและผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสุข เรื่องสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพปัญญาของเด็กๆ และ คุณครูเป็นเรื่องที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

แต่ปัจจุบันทั้งโลกและโรคภัยเปลี่ยนไป ฉะนั้นการมาทบทวน การมาพูดคุยกันจึงเป็น สิ่งสำคัญ เด็กจะมีความสุขได้ต้องเริ่มจากคุณครู สิ่งที่ท่านรัฐมนตรีทำเริ่มแรกคือพยายาม ทุกวิถีทางที่จะลดภาระของคุณครู ยกเลิกครูอยู่เวร น่าจะเป็นเรื่องที่ท่านเห็นภาพได้ชัดที่สุดในระยะเวลาที่สั้นที่สุด ความสุขต่อไปของคุณครูที่จะต้องเกิดขึ้นคือการลดภาระงานเอกสาร ด้วย Digital Transformation กระบวนการเหล่านี้ต้องถูกลดลง แต่สิ่งที่จะต้องปรากฏเพิ่มขึ้นก็คือผลสัมฤทธิ์

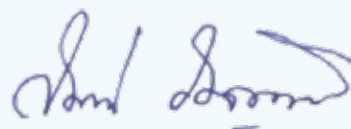
วันนี้ทุกท่านน่าจะได้เห็นการขับเคลื่อนของกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องของการดูแล สุขภาพกายและสุขภาพจิต นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เราอยากสื่อสารคือเรื่องการ สื่อสารในโรงเรียนระหว่างครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ความสุขในสถานศึกษาสิ่งแรกที่ต้องทำคือการ ยอมรับซึ่งกันและกัน

ผมคิดว่ากระทรวงศึกษาธิการให้แนวทาง คนปฏิบัติที่อยู่ในเขตพื้นที่ อยู่ในสถานศึกษา ต้องมีกระบวนการการมีส่วนร่วม สิ่งที่สามารถทำให้เด็กมีความสุขกับสถานศึกษาได้ก็คือการทำความเข้าใจ การทำความเข้าใจตกลงร่วมกัน ไม่ว่าจะเรื่องทรงผม เครื่องแบบ กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้บังคับเข้มงวด เรามีระเบียบไว้เป็นมาตรฐาน สถานศึกษาสามารถทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วยความยินยอมพร้อมใจภายใต้ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา แต่วันนี้เราใช้ธรรมนูญโรงเรียนแบบเก่า มันไม่ทันการณ์ ควรมีเรื่องสุขภาพทุกมิติ เข้าไปผนวกด้วย ยกตัวอย่างบุหรีไฟฟ้าเด็กประถมศึกษาปีที่ ๑ อายุ ๗ ปี ใช้บุหรีไฟฟ้า เวลาจับได้เด็กบอกว่าสับสนแล้วเย็นคอปากหอม เขามีค่านิยมที่ผิด โรงเรียนจะดูแลและควบคุมอย่างไรเมื่อบุหรีไฟฟ้ามาในรูปแบบหลากหลาย

วันนี้มีการระบาดของโรคติดต่อมากมาย สิ่งที่ไม่อดีตไม่เคยพูดถึงคือภาวะซึมเศร้า ปัจจุบันเด็กเป็นซึมเศร้ากันมาก การกลั่นแกล้งรังแกกัน การเหยียดหยามที่ทำให้เกิดความโกรธแค้นเป็นที่มาของการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา เรื่องเหล่านี้ธรรมนูญโรงเรียนในอดีตอาจจะไม่ได้พูดถึง แล้วจะอยู่ร่วมกันให้มีความสุขทุกฝ่ายได้อย่างไร สิ่งหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการคิดจะทำก็คือ การหาครูแนะแนวให้ครบทุกโรงเรียน เราพยายามสร้างค่านิยมผ่าน School Health Hero ขอฝากหน่วยงานต่างๆ ต้องสร้างค่านิยมให้กับเด็กๆ ได้รับรู้ว่าการพบจิตแพทย์ไม่ใช่เพราะป่วยแต่เป็นการเสริมสร้างให้สุขภาพจิตของเขาดีขึ้น ปัจจุบันการยอมรับในเรื่องนี้ไม่ค่อยมี ต่อไปควรมีแพลตฟอร์มนัดหมาย Video Call กับผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ให้เด็กผู้ปกครองคุณครูสามารถคุยกับผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาโดยตรงผ่านระบบออนไลน์

วันนี้ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มีแนวคิดในการทบทวน จัดทำและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีและเชื่อว่าต้องเกิดจากความยินยอมพร้อมใจของสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายในการออกแบบธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีความสุข สอดกับนโยบายของท่านรัฐมนตรีที่ว่า “เรียนดี มีความสุข” และเพิ่มเติมของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเข้าไปอีกหนึ่งประโยคก็คือ “คุณภาพชีวิตดี”

(นายสิริพงศ์ อังศกุลเกียรติ)

ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ

“คุณค่าการขับเคลื่อนระบบสุขภาพสถานศึกษาผ่านธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา”

โดย

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

เรื่องการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบสุขภาพสถานศึกษา

ด้วยการบูรณาการความร่วมมือในระดับพื้นที่: เรียนดี มีความสุข คุณภาพชีวิตดี

โดย กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมมิราเคิล แกรนด์ บอลรูม ชั้น โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน

กรุงเทพมหานคร

ขอขอบคุณทุกท่านที่มาร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ของกระทรวงศึกษาธิการ การที่เด็กจะมีพัฒนาการในเรื่องของการศึกษา สิ่งที่จะต้องมาก่อนก็คือเรื่องของสุขภาพ หากไม่มีสุขภาพที่ดี โอกาสที่จะพัฒนาในเรื่องของสติปัญญา สังคม จิตใจ และอีกหลายๆ เรื่องก็จะลดลงไปด้วย เรื่องของโภชนาการ และการพัฒนาเด็ก ต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย ขยับขึ้นมาก็จะเป็นเด็กในระดับประถมศึกษาและพัฒนาขึ้นมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบตามลำดับ จะเห็นว่าผู้เรียนที่อยู่ในการดูแลของกระทรวงศึกษาธิการมีหลายช่วงวัย

นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ คือ “เรียนดี มีความสุข” สิ่งที่เราจะขับเคลื่อนนโยบายได้อีกทางหนึ่งคือธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามบริบทที่แตกต่างกันตามช่วงวัยของผู้เรียน เช่น ระดับอาชีวศึกษาต้องโยงไปถึงสถานประกอบการ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ต้องโยงไปถึงกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาต้องดูแลคนทุกช่วงวัย และไม่ใช่เสียโอกาสที่พวกเราจะให้คนใดคนหนึ่งทำแล้วนำไปใช้ทั่วประเทศ แต่ต้องเกิดขึ้นจากความสอดคล้องกับบริบท จากความยินยอมพร้อมใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในบริบท ในพื้นที่ ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ไม่เหมือนกับภาคเหนือ ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับนโยบายของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทุกประเด็น เราต้องดึงภาคีเครือข่ายที่แม้จะไม่ได้อยู่ในพื้นที่แต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษา การดูแลสุขภาพ ก็ต้องนำเข้ามาเป็นภาคีเครือข่ายในการจัดทำด้วย เช่น ระดับอาชีวศึกษา สถานศึกษาของท่านอยู่อีกภูมิภาคหนึ่ง แต่สถานประกอบการที่ท่านจะส่งเด็กไปเรียนรู้ในรูปแบบของทวิภาคีอยู่อีกภูมิภาคหนึ่ง ท่านต้องดึงเขาเข้ามาร่วมในการจัดทำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ทำข้อตกลงร่วมกันด้วย เป็นต้น

ผู้นำของสถานศึกษาต้องแสวงหาความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เขาเข้ามาช่วยในเรื่องของการขับเคลื่อนการดูแลสุขภาพของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความดูแลของเราให้มีสุขลักษณะที่ดี มีพัฒนาการที่รอบด้าน ครบถ้วน และมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองไปในการที่จะเรียนรู้ในเรื่องของวิชาการ วิชาชีพ และพัฒนาตนเองเพื่อที่จะเป็นพลเมืองที่ดีรองรับการพัฒนาประเทศในอนาคตข้างหน้า โดยเฉพาะในโลกยุคที่เปลี่ยนจาก “VUCA World” คือ Volatility (ความผันผวน) Uncertainty (ความไม่แน่นอน) Complexity (ความซับซ้อน) Ambiguity (ความคลุมเครือ) มาเป็น “BANI Word” คือ Brittle (ความเปราะบาง) Anxious (ความวิตกกังวล) Nonlinear (ความสับสนยากต่อการคาดเดา) Incomprehensible (ความไม่เข้าใจ)

โลกมีความผันผวนอย่างรวดเร็ว สมาร์ทโฟนที่อยู่ในมือเด็กมีทั้งคุณและโทษ เด็กต้องมีภูมิคุ้มกัน ในเรื่องของการจัดการสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษกับตัวเองได้ ทำอย่างไรเด็กจึงจะมีภูมิคุ้มกันในเรื่องของการรับสื่อต่าง ๆ ได้ดีสำหรับตัวชี้วัดความสำเร็จของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา คือ เด็กจะต้องมีสุขภาพที่ดีในทุกมิติสิ่งที่เราทำ เราไม่ได้ทำแบบสูญเปล่า เราทำแบบมีเป้าหมายที่ชัดเจน ตอบโจทย์นโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเราจะได้นำแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาและถ่ายทอดลงสู่สถานศึกษาที่ทุกท่านดูแล ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ควรนำไปถ่ายทอดและดำเนินการต่อไปเพื่อที่จะขับเคลื่อนนโยบายของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับเป้าหมายของภาคีเครือข่าย คือ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่เข้ามาร่วมกับเราในเรื่องของการจัดทำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพที่ดี เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมาย “เรียนดี มีความสุข”

(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

“คุณค่าการขับเคลื่อนระบบสุขภาพสถานศึกษาผ่านธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา” โดย

นายแพทย์สุเทพ เพชรหมาก

เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

เรื่องการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบสุขภาพสถานศึกษา

ด้วยการบูรณาการความร่วมมือในระดับพื้นที่: เรียนดี มีความสุข คุณภาพชีวิตดี

โดย กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมมิราเคิล แกรนด์ บอลรูม ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน
กรุงเทพมหานคร

คนเรามีทรัพย์สินเงินทองมากแค่ไหน สุดท้ายเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเราทุกคน ซึ่งสุขภาพที่ดีไม่ได้หมายถึงการไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น แต่สุขภาพที่ดียังหมายถึงถึงระบบสุขภาพ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อหรือมีผลต่อสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพด้วย เช่น คุณภาพอากาศ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ อาหารการกิน ภัยใต้แนวคิด “สร้างนำซ่อม”

โดยทั่วโลกให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้มากขึ้น เนื่องจากปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบกับเรื่องต่าง ๆ มากมาย รวมถึงเรื่องของสุขภาพด้วย ดังนั้น การที่ชุมชนหรือสถานศึกษาลุกขึ้นมาจัดการระบบสุขภาพของชุมชนหรือของสถานศึกษาเองมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะแต่ละชุมชนหรือสถานศึกษามีบริบทที่ไม่เหมือนกัน ในแต่ละชุมชนหรือสถานศึกษาต้องร่วมกันคิดว่า มีประเด็นปัญหาอะไรที่เราต้องให้ความสำคัญ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเพื่อให้เกิดการแก้ไขหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงร่วมกัน

ทั้งเรื่องปัญหาสุขภาพจิต ที่มีแนวโน้มความรุนแรงมากขึ้น รวมถึงเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพกาย เช่น การบริโภค อาหารการกิน การออกกำลังกาย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ ต้องฝึกฝนตั้งแต่เด็ก เพราะฉะนั้นสถานศึกษาจึงมีส่วนที่จะช่วยในเรื่องนี้ได้ดีมาก เพราะเด็ก ๆ จะเชื่อฟังครูอาจารย์ ซึ่งนอกจากจะมีการเรียนการสอนการอบรมปลูกฝังในห้องเรียนแล้ว การเรียนรู้นอกห้องเรียนก็สามารถทำได้ เช่น มีอาหารกลางวันที่โรงเรียนเราก็สามารถปลูกฝังพฤติกรรม การบริโภคที่ดีได้ ซึ่งเหล่านี้จะทำให้ปัญหาสุขภาพกายลดลงได้ รวมถึงการปลูกฝังเรื่องกิจกรรมทางกาย ให้เด็ก ๆ ได้วิ่งเล่นและมีกิจกรรมทางกายมากขึ้น

อีกเรื่องหนึ่งที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญของเด็กและเยาวชน คือ เรื่องของบุหรี่ไฟฟ้า จากเดิมมีการรณรงค์ เรื่องการลดละเลิกบุหรี่มวน เราก็ควบคุมได้ดี แต่เมื่อมีการระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งเป็นเรื่องอันตรายที่น่าห่วงกังวลมาก ยิ่งปัจจุบันสถานการณ์การเกิดใหม่ของเด็กไทยก็น้อยลงมากอยู่แล้ว ทำอย่างไรที่เมื่อเด็กเกิดมาแล้ว สามารถเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพได้ จะเห็นว่าเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของสุขภาพทั้งสิ้น

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กล่าวถึงสุขภาพในมุมมองใหม่ คือ สุขภาพ ๔ มิติ ได้แก่ กาย จิต ปัญญา และสังคม โดยเราเชื่อว่า ถ้าแต่ละคนมีสุขภาพดีทั้ง ๔ มิติ จะทำให้ประเทศไทยมีต้นทุนมนุษย์ที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้ผลการเรียนรู้ หรือหากอยู่ในวัยทำงาน ก็จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพความสามารถในการแข่งขันของประเทศก็จะดีขึ้น ในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กล่าวถึงเรื่องของธรรมนูญสุขภาพไว้ ซึ่งธรรมนูญสุขภาพในปัจจุบัน นอกจากธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติแล้ว ยังมีการต่อยอดขยายผลไปเป็นธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ในระดับต่าง ๆ เช่น ธรรมนูญสุขภาพจังหวัด ธรรมนูญสุขภาพอำเภอ ธรรมนูญสุขภาพตำบล ธรรมนูญสุขภาพประเด็นต่าง ๆ

สำหรับธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญมาก ๆ เช่นกัน และเป็นนวัตกรรม การจัดการที่ดี มีเป้าหมาย มีข้อตกลงกติกา มีการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งเราเชื่อในเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วม เชื่อในพลังของโรงเรียน เชื่อในพลังของครูอาจารย์ เชื่อในพลังของชุมชน และผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการที่กรุณาให้การสนับสนุน รวมถึงพลังของภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพที่จะเข้ามาร่วมกัน เราพร้อมที่จะสนับสนุนและทำงานไปด้วยกัน ก้าวไปด้วยกัน เพื่อให้บรรลุผล คือ นักเรียนมีสุขภาพดี รวมทั้งสุขภาพของครู อาจารย์ และชุมชนด้วย ซึ่งต้องมาร่วมกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ คือ “เรียนดี มีความสุข” และเป็น “สังคมสุขภาพที่ดี”

(นายแพทย์สุเทพ เพชรชวน)
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิเสรีภาพ
ของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ

“บุคคลยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด”

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่อ อันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ประเด็น การเสริมสร้าง
ให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ได้กล่าวถึง ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาและการเสริมสร้าง
ให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้นการเสริมสร้าง
การจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วย
ตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
และมีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ (๑) ให้คณะกรรมการ
สุขภาพแห่งชาติ จัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
ให้ความเห็นชอบ และมาตรา ๔๖ ให้มีการจัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ เพื่อใช้
เป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และการดำเนินงานด้านสุขภาพของ
ประเทศ และให้มีการทบทวนอย่างน้อยทุกห้าปี โดยธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ
ที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน คือ ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕
ซึ่งใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม และนำไปใช้อ้างอิง
ในการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ได้ เช่น ธรรมนูญสุขภาพตำบล/
อำเภอ/จังหวัด ธรรมนูญสุขภาพเชิงประเด็น ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา/โรงเรียน เพื่อนำไป
สู่เป้าหมาย ความเป็นธรรมด้านสุขภาพของประชาชนและสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้าน
โอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค คุณภาพและสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นตามบริบทของ
ประเทศและสังคมโลก รวมถึงการพัฒนาระบบสุขภาพองค์รวมในสถานศึกษา ได้แก่ สุขภาพ
กาย สุขภาพจิต สุขภาพปัญญา สุขภาพสังคม และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมี
สุขภาพดี โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา
ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่รอบรั้วโรงเรียน จึงได้จัดทำประกาศกระทรวง
ศึกษาธิการ เรื่อง จุดเน้นด้านสุขภาพองค์รวมของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้นโยบาย
การศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นกรอบทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายด้าน

สุขภาพของกระทรวงศึกษาธิการให้บรรลุเป้าหมายอย่างครอบคลุมในทุกมิติ มุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข”

โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ร่วม กับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนระบบสุขภาพสถานศึกษาตามกรอบธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ มีทักษะ และมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ มุ่งสู่สังคมสุขภาวะ โดยการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นความสอดคล้องและเป็นจุดร่วม ของแนวความคิดในการพัฒนาระบบสุขภาพสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยร่วมมือกันสนับสนุนการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นองค์รวมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข คุณภาพชีวิตดี”

สาระสำคัญของคู่มือฯ ฉบับนี้ มุ่งเน้นการอธิบายหลักการสำคัญและแนวทางการจัดทำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาหรือเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น กรอบ แนวทาง หรือข้อตกลงร่วม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถนำคู่มือฯ ฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม

คณะผู้จัดทำ

คำนิยามศัพท์

สถานศึกษา หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒)

สุขภาพ หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐)

ภาคีเครือข่าย หมายความว่า กลุ่ม บุคคล องค์กรที่มีเป้าหมายร่วมกัน มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจ มีการจัดการความสัมพันธ์ มีการติดต่อสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์และความรู้ มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (ปรับปรุงจาก ศัพท์ใช้บ่อยในแวดวงปฏิรูปสุขภาพ, ๒๕๖๐ และ จีรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, การพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายสถานศึกษา, ๒๕๕๓)

ระบบสุขภาพสถานศึกษา หมายความว่า ความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน และสุขภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง

ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา หมายความว่า กรอบ ทิศทาง หรือข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับภาพอนาคตระบบสุขภาพสถานศึกษาที่พึงประสงค์หรือแนวทางการพัฒนาระบบสุขภาพโดยรวม ได้แก่ ระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือกติกาการอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา หรือในชุมชน การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหา และการพัฒนาสุขภาพ และเรื่องอื่นๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่เห็นร่วมกันและเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้สื่อสารสร้างความเข้าใจและผลักดันให้มีการนำไปปฏิบัติจริง ตลอดจนมีการติดตาม ประเมินผล ทบทวนและปรับปรุงใหม่ร่วมกัน (ปรับปรุงจาก ศัพท์ใช้บ่อยในแวดวงปฏิรูปสุขภาพ, ๒๕๖๐)

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายความว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ในลักษณะของการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมติดตามประเมินผลและพัฒนา อย่างเสมอภาค โดยมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนเพื่อให้การพิจารณา หรือการถกแถลงเป็นไปอย่างมีทิศทาง สามารถหาข้อสรุปในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน และใช้เป็นแนวทาง ในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน (ปรับปรุงจาก ศัพท์ใช้บ่อยในแวดวงปฏิรูปสุขภาพ, ๒๕๖๐)

ลักษณะสำคัญของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

๑. เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาสุขภาพตามบริบทและความต้องการของสถานศึกษานั้นๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นกัลยาณมิตรและหุ้นส่วนการพัฒนา
๒. เป็นข้อตกลงร่วมกันของผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ที่ร่วมกันกำหนดทิศทางหรือแนวปฏิบัติอันจะนำไปสู่สุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน
๓. เป็นเครื่องมือที่เพิ่มทางเลือกในการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

หลักการของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

ในการดำเนินการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ได้นำหลักการของพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ มาเป็นกรอบอ้างอิงในการกำหนดหลักการของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ซึ่งมีหลักการสำคัญ ๖ ประการ คือ

๑. แนวคิดสุขภาพ ๔ มิติ และแนวคิดทฤษฎีนโยบายห่วงใยสุขภาพ

แนวคิดสุขภาพ ๔ มิติ คือ การให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมและป้องกันสุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิต สุขภาพทางปัญญา และสุขภาพทางสังคมของผู้เรียนแต่ละคน/แต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม และเชื่อมโยงกันทั้ง ๔ มิติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม

แนวคิดทฤษฎีนโยบายห่วงใยสุขภาพ เป็นแนวคิดที่เน้นการทำงานร่วมกันและข้ามภาคส่วนแบบเสริมพลังอย่างเป็นระบบ โดยนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพมาประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย หรือการพัฒนา/การดำเนินการใด ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพหรือคำนึงถึงสุขภาพหรือหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๒. กระบวนการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์นั้น ต้องเป็นการดำเนินการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับ ภายใต้ยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา คือ ภาควิชาการ/วิชาชีพ ภาคประชาชน/ชุมชน และภาครัฐ/ท้องถิ่น เพื่อสร้างให้เกิดเป้าหมายร่วม ความเป็นเจ้าของร่วมกัน การดำเนินการร่วม และความรับผิดชอบร่วมกันตลอดทั้งกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (การพัฒนาและการกำหนดทางเลือก การขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผล)

๓. การเชื่อมโยงกลไก/ทรัพยากร เนื่องจากการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษาเป็นการดำเนินการด้วยการมีส่วนร่วมตลอดทั้งกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม จำเป็นต้องเชื่อมโยงกลไกและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น (กปท.) เป็นต้น เพื่อให้มาร่วมกันดำเนินการและเป็นเจ้าของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาร่วมกัน

๔. การใช้องค์ความรู้ ในการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับองค์ความรู้/ข้อมูลทางวิชาการ/หลักฐานเชิงประจักษ์ในการสนับสนุนการดำเนินงานตลอดทั้งกระบวนการ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ รวมถึงการได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน

๕. กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน แม้ว่าเป้าหมายของการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา คือ การพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย “เรียนดี มีความสุข คุณภาพชีวิตดี” แต่ในขณะเดียวกันกระบวนการของการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาที่สำคัญ คือ กระบวนการเรียนรู้และพัฒนา (learning and development) จากการปฏิบัติร่วมกันอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ทั้งหมด

๖. การติดตามและประเมินผล คือ กระบวนการที่สำคัญของการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา โดยต้องดำเนินการติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักการประเมินผล ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ กระบวนการมีส่วนร่วมและเสริมพลังการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การทบทวนและตัดสินใจในการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาในระยะต่อไป

ผังแผนภาพที่ ๑

แผนภาพที่ ๑: หลักการของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

๔ ขั้นตอนการจัดทำ ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๑ เตรียมความพร้อม

ผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงาน ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจกับผู้เรียน ผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้เห็นเป้าหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ และคุณค่าของการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดได้รับทราบ เข้าใจ มีความพร้อม และยินดีเข้าร่วมกระบวนการคิด ร่วมทำ ร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมแก้ไขปัญหา และพัฒนาไปด้วยกัน

ขั้นตอนที่ ๒ จัดตั้งกลไกการทำงาน

จัดให้มีคณะกรรมการหรือคณะทำงานในจำนวนที่เหมาะสม เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา โดยอาจดำเนินการในรูปแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการก็ได้ แต่ต้องกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ทั้งในกระบวนการทบทวน จัดทำ ขับเคลื่อน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนา

ควรมีองค์ประกอบ ๓ ภาคส่วน ประกอบด้วย

- ๑) **ภาควิชาการ/วิชาชีพ** เช่น นักจิตวิทยา แพทย์ พยาบาล ครู ครูแนะแนว นักโภชนาการ นักวิชาการด้านต่างๆ
- ๒) **ภาคประชาชน/ชุมชน** เช่น ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ภาคธุรกิจเอกชน มูลนิธิ สมาคม สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม
- ๓) **ภาครัฐ/ท้องถิ่น/ท้องถิ่น** เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานพยาบาล ตำรวจ ทหาร หน่วยงานภาครัฐส่วนภูมิภาค/พื้นที่

ขั้นตอนที่ ๓ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลให้เห็นภาพรวมของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและชุมชน/พื้นที่

๓.๒ วิเคราะห์ต้นทุนและศักยภาพของสถานศึกษาและชุมชน/พื้นที่

๓.๓ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางในการทบทวน และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย หรือกำหนดมาตรการต่างๆ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการพัฒนา โดยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลให้ชัดเจน เช่น หมวดสุขภาพกาย หมวดสุขภาพจิต หมวดสุขภาพทางปัญญา หมวดสุขภาพทางสังคม เป็นต้น เพื่อช่วยให้การยกร่างแนวทางการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษามีความชัดเจน และเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ ๔ ยกร่างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

๔.๑ กำหนดภาพฝัน/ทบทวนภาพอนาคต/เป้าหมายความสำเร็จที่อยากเห็นหรือต้องการให้เกิดขึ้นของสถานศึกษา

๔.๒ การยกร่างเนื้อหาสาระของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา เป็นการลงมือเขียนเค้าโครงเนื้อหาสาระธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นหมวดหมู่ เช่น ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านสุขภาพทางปัญญา ด้านสุขภาพทางสังคม เป็นต้น และมาตรการในการดำเนินงานของแต่ละด้าน ซึ่งเนื้อหาสาระ ในส่วนนี้ เป็นการนำข้อมูลในส่วนของขั้นตอนที่ ๓ มาประกอบด้วย ได้แก่ ข้อมูลบริบทของสถานศึกษา และชุมชน/พื้นที่ สถานการณ์ปัญหา เป้าหมาย/ผลลัพธ์ที่ต้องการเห็นหรือต้องการให้เกิดหรือต้องการเห็น การเปลี่ยนแปลง หมวดหมู่ มาตรการในการดำเนินงาน กลไกในการขับเคลื่อนหรือการนำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของแต่ละด้านหรือแต่ละมาตรการ แนวทางการติดตามและประเมินผล โดยเฉพาะผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) และผลการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ (ตัวอย่าง โครงร่างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาอยู่ในภาคผนวก)

ขั้นตอนที่ ๕ รับฟังความคิดเห็นและหาฉันทมติ

เป็นการนำเนื้อหาสาระของร่างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษามาสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ทำความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมทั้งหมดได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อร่างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา โดยในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญ ดังนั้น การเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็นและหาฉันทมติ จึงจำเป็นต้องมีการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยเปิดให้มีการถกแถลง การอภิปรายด้วยเหตุผล และเจรจาต่อรองกันเพื่อให้เกิดข้อสรุปหรือฉันทมติที่เห็นพ้องต้องกันหรือยอมรับได้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างเป็นกัลยาณมิตร โดยรูปแบบการรับฟังความเห็นและจำนวนครั้ง ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาสาระ ประเด็นคำถามในการรับฟังความเห็น และความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ตามความเหมาะสมของแต่ละบริบท

ขั้นตอนที่ ๖ ปรับปรุงร่างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งซึ่งดำเนินการควบคู่ไปกับการรับฟังความเห็นต่อร่างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา โดยต้องมีการนำความคิดเห็นที่ได้มาประมวลจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นให้อยู่ในรูปแบบที่ใช้ประโยชน์สำหรับการปรับปรุงร่างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุม และนำไปสู่การจัดการ/การดำเนินการเพื่อบรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาได้

ขั้นตอนที่ ๗ การประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา อย่างเป็นทางการ

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการรับรู้และการยอมรับธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ ในฐานะที่เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียนและการพัฒนาสถานศึกษา ที่มาจากความเห็นพ้องต้องกันหรือเป็นฉันทมติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด การประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาเปรียบเสมือนการประกาศความสำเร็จในขั้นแรกและเป็นการแสดงค้ำประกันสัญญาต่อกันในการร่วมกันขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

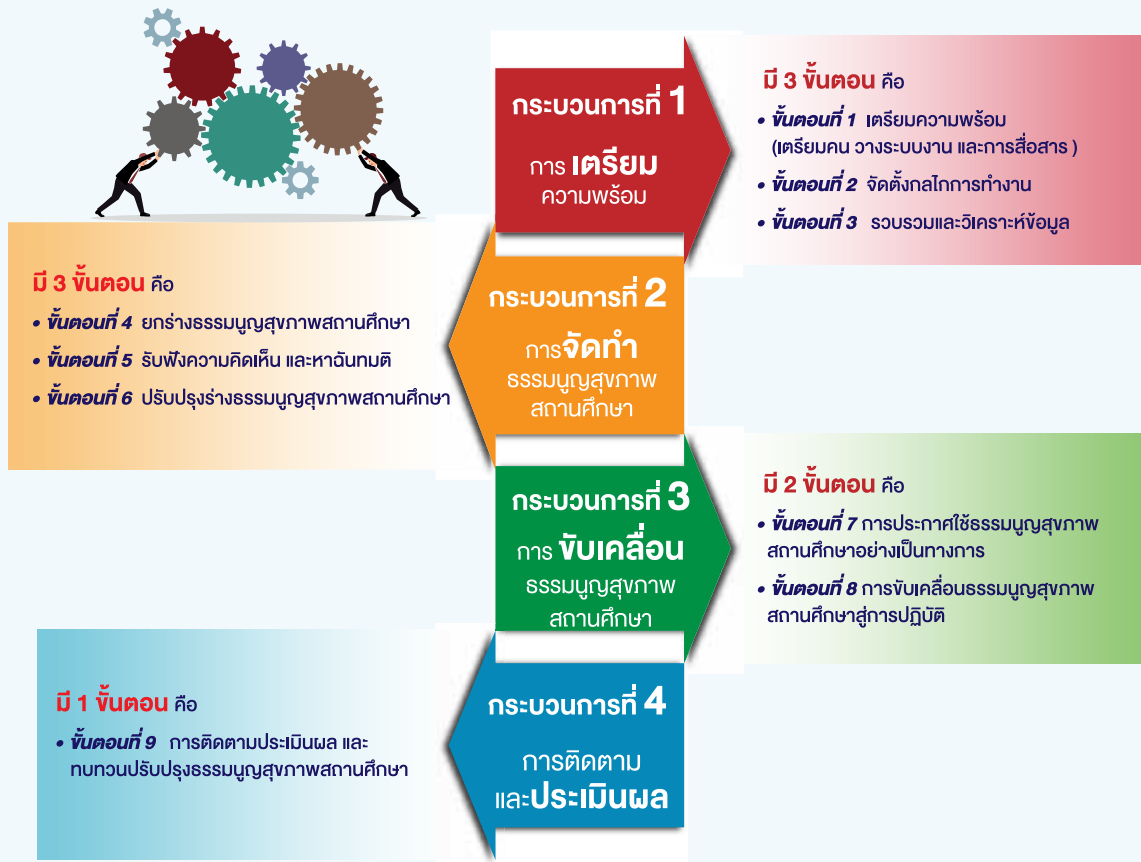
ขั้นตอนที่ ๘ การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา สู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญและมีความท้าทายต่อการบรรลุผลสำเร็จที่พึงประสงค์ตามธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ซึ่งต้องมี การแต่งตั้ง คณะทำงานร่วมรับผิดชอบการขับเคลื่อน การแปลงสาระสำคัญของธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาไปสู่แผนปฏิบัติการ/โครงการกิจกรรม การติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งจัดหาระบบสนับสนุนและเชื่อมประสานทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

ขั้นตอนที่ ๙ การติดตามประเมินผลและทบทวน ปรับปรุงธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา คือ การสังเกตการณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ สำหรับติดตามและประเมินผล การดำเนินงานหรือการขับเคลื่อนเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินการที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการติดตามและประเมินผลตามหลักวิชาการ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีส่วนร่วม รวมถึงเป็นการเสริมพลังให้กับคณะทำงานและผู้ร่วมดำเนินการ

ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม: <https://bit.ly/3wGLWVf>

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕

https://www.nationalhealth.or.th/sites/default/files/upload_files/ChaterT3_final_0.pdf

แนวทางการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม

: ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่

<https://infocenter.nationalhealth.or.th/?p=19739>

หรือ QR Code:

ภาคผนวก

ภาคผนวก

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง จุดเน้นด้านสุขภาพองค์รวมของกระทรวงศึกษาธิการ
ภายใต้นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค คุณภาพและสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นตามบริบทของประเทศและสังคมโลก รวมถึงการพัฒนาสุขภาพองค์รวม ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพปัญญา และสุขภาพสังคม โดยเน้นให้ผู้เรียน "เรียนดี มีความสุข" ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศจุดเน้นด้านสุขภาพองค์รวมของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการขับเคลื่อนนโยบายด้านสุขภาพของกระทรวงศึกษาธิการให้บรรลุเป้าหมายอย่างครอบคลุมในทุกมิติ ประกอบด้วย

๑. บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการสร้างเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพปัญญา และสุขภาพสังคม ให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยผลดีผ่านกระบวนการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพที่เชื่อมโยงกันในทุกมิติ ได้แก่

สุขภาพกาย สร้างความตระหนักรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และสิทธิหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม และพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น มีภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันกลยุทธ์ทางการตลาดที่เป็นภัยต่อสุขภาพ มีวิจักษณ์ในการเลือกรับข้อมูลที่ถูกต้องและการเลือกสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย และเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสุขภาพ

สุขภาพจิต ยกระดับการสร้างเสริมสุขภาพจิตเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเป้าไปสู่การสร้างกระบวนการทางความคิดเชิงบวกที่ส่งผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันและยืดหยุ่นทางด้านจิตใจ ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เคารพและเห็นคุณค่าในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวและฟื้นฟูสุขภาพจิตของตนเองให้กลับสู่ภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว พัฒนากลไกการเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิต การให้การปรึกษา และการส่งต่อในสถานศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการปรับทัศนคติในการขอรับบริการปรึกษาหรือการพบจิตแพทย์ให้เป็นเรื่องปกติที่สามารถดูแล รักษา และฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสม

สุขภาพปัญญา สร้างเสริมปัจจัยแห่งการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องอย่างมีสติ เรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัย เข้าใจและแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความมีประโยชน์ นำไปสู่การมีจิตใจที่ดีงาม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีทัศนคติที่ถูกต้อง รู้เท่าทันความเป็นจริงของชีวิตและโลก สามารถคิดถูก คิดชอบ และรู้จักแก้ปัญหาได้ด้วยปัญญา รวมทั้งมีความสุขจากการเป็นผู้ให้และการทำความดีเพื่อผู้อื่นหรือส่วนรวม

สุขภาพสังคม สร้างเสริมปัจจัยแห่งความสุขให้เกิดขึ้นในสังคมทุกระดับ ด้วยการร่วมสร้างสรรค์ความสงบสุข สันติ การอยู่ร่วมกันด้วยไมตรี มีเมตตากรุณา มีความรักให้แกกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความเสียสละ และการไม่เบียดเบียนกัน

 ๒. การสร้าง ...

- ๒ -

๒. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดระเบียบพื้นที่ให้มีความมั่นคงและปลอดภัยในทุกมิติ ลดความเสี่ยงจากโรคภัย อุบัติเหตุ และภัยคุกคามต่าง ๆ การมีพื้นที่สีเขียวเพื่อการผ่อนคลาย และพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมทางสังคมที่สร้างสรรค์และหลากหลาย มีการดำเนินการตามมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำ และมาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอย

ให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรในกำกับ นำจุดเน้นด้านสุขภาพองค์กรรวมของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น ไปเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

พลตำรวจเอก

(เพิ่มพูน ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ
การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กับ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

เด็ก เยาวชน และสถานศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนไทย ให้มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา และสุขภาวะที่ดีภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพตามที่ศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การทำสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี และการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในทุกกลุ่มวัยและทุกระดับ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายระบบสุขภาพและสังคมที่เป็นธรรม

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติเป็นเครื่องมือสำคัญภายใต้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๔๖ กำหนดให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทาง ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศ ซึ่งได้กำหนดให้มีการทบทวน อย่างน้อยทุกห้าปี เพื่อให้มีความสอดคล้องเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และมาตรา ๔๘ ได้กำหนดให้ ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ เมื่อผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้วให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ และวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ได้รับทราบเมื่อวันที่ ๖ และ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ตามลำดับ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการขับเคลื่อน ธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาฉบับนี้

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้จัดทำขึ้น ณ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ ๓๑๙ ถนนราชดำเนินนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โดยนายอรุณพล สังขาสี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายอัมพร พินะสา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนายสุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งต่อไปเรียกว่า “ศธ.” ฝ่ายหนึ่ง กับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ตั้งอยู่เลขที่ ๘๘/๓๙ หมู่ ๔ ซอยติวานนท์ ๑๔ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ โดยนายแพทย์ประทีป ธนกิจเจริญ เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งต่อไปเรียกว่า “สช.” อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองฝ่ายตกลงให้ความร่วมมือกันโดยมีรายละเอียด ดังนี้

~ ๒ ~

ข้อ ๑ วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาตามกรอบธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้มุ่งสู่สังคมสุขภาวะ
- ๑.๒ เพื่อส่งเสริมการพัฒนากระบวนการสุขภาพสถานศึกษา โดยการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๑.๓ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ มีทักษะ และมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

ข้อ ๒ ความร่วมมือระหว่างสองหน่วยงาน

- ๒.๑ ร่วมกันวางแผนขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาตามกรอบธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕
- ๒.๒ ร่วมกันดำเนินการให้มีกลไกร่วมของทั้งสองหน่วยงาน เพื่อกำหนดเป้าหมาย การสนับสนุนขับเคลื่อน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานทุกปี
- ๒.๓ ร่วมกันส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ในการจัดทำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทาง หรือข้อตกลงร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการสร้างสุขภาพ ทั้ง ๔ มิติ คือ กาย จิต ปัญญา และสังคม รวมถึงสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- ๒.๔ ร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาในการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี
- ๒.๕ ร่วมกันเสริมสร้างให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียน ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง ให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ รวมทั้งเสริมสร้างองค์ความรู้ และความร่วมมือด้านสุขภาพในทุกมิติกับสถานศึกษาและชุมชน
- ๒.๖ ร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อขยายผลการดำเนินงานธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

ข้อ ๓ ขอบเขตหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

- ๓.๑ นำเป้าหมายและมาตรการของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ ไปใช้เป็นกรอบทิศทางนโยบายด้านสุขภาพของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นแนวคิดทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ หรือ Health in All Policies (HiAP)
- ๓.๒ ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาให้ผู้เรียน ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีทักษะสุขภาพ และมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ๓.๓ สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจัดทำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่าย
- ๓.๔ ประสานความร่วมมือการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

~ ๓ ~

ข้อ ๔ ขอบเขตหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

๔.๑ สนับสนุนองค์ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕

๔.๒ ให้คำปรึกษาและสนับสนุนองค์ความรู้ คู่มือ แนวทางการจัดทำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษาตามธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ กับสถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

๔.๓ สนับสนุนเชื่อมโยงกลไกการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา เพื่อให้เกิดระบบสุขภาพที่เป็นธรรมและสังคมสุขภาวะ

ข้อ ๕ ระยะเวลา

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ มีกำหนดระยะเวลา ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ลงนาม

ข้อ ๖ การเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม

การเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติม บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ให้กระทำได้ โดยความเห็นชอบร่วมกัน และให้ทำเป็นบันทึกความเข้าใจเพิ่มเติมแนบท้ายบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ จัดทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน ทั้งสองฝ่ายได้อ่านและเข้าใจโดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามเจตนาของทุกฝ่าย จึงลงลายมือชื่อพร้อมประทับตรา (ถ้ามี) ไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน และเก็บไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

ลงชื่อ.....
(นายอรรพล สังขาสี)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ลงชื่อ.....
(นายแพทย์ประทีป ธนกิจเจริญ)
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ลงชื่อ.....
(นายอัมพร พินะสา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลงชื่อ..... (พยาน)
(นายสุทธิตพงษ์ วสุโสภาพล)
รองเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

~ ~ ~

ลงชื่อ.....
(ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ลงชื่อ.....
(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

ลงชื่อ..... (พยาน)
(นายคมกฤช จันทร์ขจร)
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้
รักษาราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

ลงชื่อ..... (พยาน)
(นายมนทล ภาคสุวรรณ)
เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ภาพกิจกรรมการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มีการทำงานร่วมกันผ่านกลไกคณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายด้านสุขภาพของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ (นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ) เป็นประธาน และกลไกคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการขับเคลื่อนธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ

เรียนดี
มีความสุข
คุณภาพชีวิตดี

การประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา
เรื่องการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบคุณภาพสถานศึกษา
ด้วยการบูรณาการความร่วมมือในระดับพื้นที่: เรียนดี มีความสุข คุณภาพชีวิตดี
โดย กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
ณ ห้องประชุมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร

ผมเชื่อมั่นว่า
ความร่วมมือ
ในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์
อย่างมากต่อ
ผู้เรียน ครู และ
บุคลากรทางการ
ศึกษา

การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบสุขภาพ
สถานศึกษาด้วยการบูรณาการความร่วมมือในระดับพื้นที่
21 มีนาคม 2567

นายสิริพงศ์ อังคสกุลเกียรติ
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ

WWW.NATIONAL
HEALTH.DR.TH HTTPS://MAIN.HEALTH
STATION.IN.TH/ WWW.SAMATCHA.
ORG

ตัวอย่างโครงสร้างธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

ตัวอย่าง
โครงสร้าง

คำนำ

เนื้อหา

คำอธิบาย: เป็นส่วนที่เขียนเพื่อเกริ่นนำที่มาของการจัดทำธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา โดยสามารถอ้างอิงกรอบแนวทางของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของประเทศ รวมถึงขอบข่าย ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดทำ รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับ

ตัวอย่าง
โครงร่าง

ความมุ่งหวังในการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษา ด้านสุขภาพกาย

๑. ความมุ่งหวังของสถานศึกษา (หรือเป้าหมายต่อการมีสุขภาพกายที่ดีของผู้เรียน/ผลลัพธ์ที่ต้องการเห็นหรือต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร)

.....
.....

๒. เรื่องที่ต้องการเฝ้าระวัง.....

แนวทางการเฝ้าระวัง.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไรอย่างไร)

๓. เรื่องที่ต้องป้องกัน.....

แนวทางการป้องกัน.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร)

๔. เรื่องที่ต้องแก้ไขปัญหา.....

แนวทางการแก้ไข.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร)

๕. เรื่องที่ต้องการพัฒนา.....

แนวทางการพัฒนา/มาตรการในการดำเนินการ.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร)

๖. การติดตามและประเมินผล.....

แนวทาง/มาตรการในการติดตามและประเมินผล.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร)

ตัวอย่าง
โครงร่าง

ความมุ่งหวังในการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษา ด้านสุขภาพจิต

๑. ความมุ่งหวังของสถานศึกษา (หรือเป้าหมายต่อการมีสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน/ผลลัพธ์ที่ต้องการเห็นหรือต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร)

.....
.....

๒. เรื่องที่ต้องการเฝ้าระวัง.....

แนวทางการเฝ้าระวัง.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๓. เรื่องที่ต้องป้องกัน.....

แนวทางการป้องกัน.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๔. เรื่องที่ต้องแก้ไขปัญหา.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๕. เรื่องที่ต้องการพัฒนา.....

แนวทางการพัฒนา/มาตรการในการดำเนินการ.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๖. การติดตามและประเมินผล.....

แนวทาง/มาตรการในการติดตามและประเมินผล.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

ตัวอย่าง
โครงร่าง

ความมุ่งหวังในการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษา ด้านสุขภาพปัญญา

๑. ความมุ่งหวังของสถานศึกษา (หรือเป้าหมายต่อการมีสุขภาพปัญญาที่ดีของผู้เรียน/
ผลลัพธ์ที่ต้องการเห็นหรือต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร)

.....
.....

๒. เรื่องที่ต้องการเฝ้าระวัง.....

แนวทางการเฝ้าระวัง.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๓. เรื่องที่ต้องป้องกัน.....

แนวทางการป้องกัน.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๔. เรื่องที่ต้องแก้ไขปัญหา.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๕. เรื่องที่ต้องการพัฒนา.....

แนวทางการพัฒนา/มาตรการในการดำเนินการ.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๖. การติดตามและประเมินผล.....

แนวทาง/มาตรการในการติดตามและประเมินผล.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

ตัวอย่าง
โครงร่าง

ความมุ่งหวังในการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษา ด้านสุขภาพสังคม

๑. ความมุ่งหวังของสถานศึกษา (หรือเป้าหมายต่อการมีสุขภาพสังคมที่ดีของผู้เรียน/ผลลัพธ์ที่ต้องการเห็นหรือต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร)

.....
.....

๒. เรื่องที่ต้องการเฝ้าระวัง.....

แนวทางการเฝ้าระวัง.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๓. เรื่องที่ต้องป้องกัน.....

แนวทางการป้องกัน.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๔. เรื่องที่ต้องแก้ไขปัญหา.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๕. เรื่องที่ต้องการพัฒนา.....

แนวทางการพัฒนา/มาตรการในการดำเนินการ.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๖. การติดตามและประเมินผล.....

แนวทาง/มาตรการในการติดตามและประเมินผล.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

ตัวอย่าง
โครงร่าง

ความมุ่งหวังในการพัฒนาระบบสุขภาพของสถานศึกษา
ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี

๑. ความมุ่งหวังของสถานศึกษา (หรือเป้าหมายต่อการมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีของผู้เรียน/ผลลัพธ์ที่ต้องการเห็นหรือต้องการให้เกิดขึ้นคืออะไร)

.....
.....

๒. เรื่องที่ต้องการเฝ้าระวัง.....

แนวทางการเฝ้าระวัง.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๓. เรื่องที่ต้องป้องกัน.....

แนวทางการป้องกัน.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๔. เรื่องที่ต้องแก้ไขปัญหา.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๕. เรื่องที่ต้องการพัฒนา.....

แนวทางการพัฒนา/มาตรการในการดำเนินการ.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

๖. การติดตามและประเมินผล.....

แนวทาง/มาตรการในการติดตามและประเมินผล.....

ภาคีเครือข่าย (ใครเกี่ยวข้องบ้าง ใครต้องทำอะไร อย่างไร).....

ตัวอย่าง
โครงสร้าง

ปัจจัย/เงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา
และขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

๑. ปัจจัยด้านบวก หรือจุดแข็ง (เช่น ทุนทางสังคม การสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน
หน่วยงาน)

- ๑).....
๒).....
๓).....

๒. ปัจจัยด้านลบ หรือจุดอ่อน (เช่น การเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษา ทรัพยากรการบริหาร)

- ๑).....
๒).....
๓).....

๓. โอกาส หรือความพยายาม (เช่น การแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน)

- ๑).....
๒).....
๓).....

๔. อุปสรรค หรือข้อท้าทาย (เช่น ทัศนคติ, การยอมรับ)

- ๑).....
๒).....
๓).....

ตัวอย่างเครื่องมือวิเคราะห์ประเด็นการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา

มิติทางสุขภาพ	เฝ้าระวัง	ป้องกัน	แก้ไข	พัฒนา
สุขภาพกาย				
สุขภาพจิต				
สุขภาพปัญญา				
สุขภาพสังคม				
สุขภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการ มีสุขภาพที่ดี				

ภาคีสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาและขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพสถานศึกษา ของท่านคือหน่วยงานใดบ้าง

- ☐ อบต.หรือ เทศบาล ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ วัด/องค์กรด้านศาสนา ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ สสอ. ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ สสจ. ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ โรงพยาบาลระดับอำเภอ ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ หน่วยงานราชการอื่น ๆ ในพื้นที่ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ ภาคเอกชนในพื้นที่ ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ สช. ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ สสส. ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ สปสช. ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ พอช. ให้การสนับสนุนโดย.....
- ☐ หน่วยงาน/องค์กร/ภาคีอื่นๆ (ระบุ).....

ภาคผนวก จ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินงานด้านสุขภาพในสถานศึกษา

ระหว่าง

โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ กับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต ๑
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง โรงพยาบาลลำปาง เทศบาลนครลำปาง สมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง
สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเขลางค์นคร
โรงเรียนบ้านปงสนุก โรงเรียนพิชัยวิทยา(บ้านต้นยางมิตรภาพ ๑๔) โรงเรียนสบจางวิทยา
คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์
และชมรมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ระหว่าง โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ กับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต ๑, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง, โรงพยาบาลลำปาง, เทศบาลนครลำปาง, สมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง, สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง, โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเขลางค์นคร, โรงเรียนบ้านปงสนุก, โรงเรียนพิชัยวิทยา(บ้านต้นยางมิตรภาพ ๑๔), โรงเรียนสบจางวิทยา, คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ และชมรมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ โดยมีความประสงค์ที่จะร่วมมือกันในการส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ครู บุคลากร และชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่ดี และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ อาทิ การป้องกันการใช้บุหรี่ไฟฟ้า การสนับสนุนการบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และการยกระดับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่สุขภาวะ

ข้อตกลงและแนวปฏิบัติ

๑. ร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่สุขภาวะ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และการปฏิบัติด้านโภชนาการ การป้องกันบุหรี่ไฟฟ้า และการพัฒนาสุขภาพแบบองค์รวม
๒. ร่วมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่ดีในนักเรียน ครู บุคลากร และชุมชน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และยั่งยืน
๓. ร่วมดำเนินการติดตาม ประเมินผล และถอดบทเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านสุขภาพในสถานศึกษาให้มีความโดดเด่นและนำไปใช้ได้จริง
๔. ร่วมเผยแพร่และขยายผลโครงการด้านสุขภาพไปยังชุมชนและภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
๕. ร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังและความสามารถ เพื่อให้การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ทั้งนี้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้จัดทำขึ้นจำนวน ๑๖ ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันทุกประการ โดยทุกฝ่ายได้อ่านและพิจารณาข้อความโดยละเอียดตลอดแล้ว เห็นว่าตรงตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่าย จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน และต่างฝ่ายต่างเก็บรักษาไว้ฝ่ายละ ๑ ฉบับ

ลงนามร่วมกัน ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงชื่อ.....

(นายสุนทร ธรรมสิทธิ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

ลงชื่อ.....

(นายธนาบุตร คำภีระ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑

ลงชื่อ.....

(นายจิรัฐพงศ์ สุนนะ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ลงชื่อ.....

(นายณรงค์ กฤติขจรกุล)

ผู้อำนวยการ
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ลงชื่อ.....

(นางสาวศิริพร ปัญญาแสน)

เลขานุการกิจสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ.....

(นางนงคราญ คชรักษา)

นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ.....

(นายประดิษฐ์ นิวัติชัย)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
โรงพยาบาลลำปาง

ลงชื่อ.....

(นายวิญญูศุภภัทร์ วงศ์มณี)

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลนครลำปาง

ลงชื่อ.....

(พันตำรวจเอก คมสันต์ บำรุงยศ)

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง

ลงชื่อ.....

(นายนิรันดร์ หมื่นสุข)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย

ลงชื่อ.....

(นายศานติกรศรี วงศ์เขียว)

ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเขลางค์นคร

ลงชื่อ.....

(นายสมโภช จำปาทิพย์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางสนุก

ลงชื่อ.....

(นางนุชทิศา พรหมตัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนพิชัยวิทยา
(บ้านต้นยางมิตรภาพ ๑๔)

ลงชื่อ.....

(นางสาวศุภพร ใจปันดา)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนสบจางวิทยา

ลงชื่อ.....

(นายสมพร วัฒ)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

ลงชื่อ.....

(นายธนพรชัย ไขรัมย์)

ประธานชมรมผู้ปกครองและครู
โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

**ธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา
โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗**

เพื่ออนุวัติตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้จัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ สะท้อนเจตนารมณ์และเป็นพันธะร่วมกันของสังคม ที่สังคมสามารถนำไปปรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการลดปัจจัยเสี่ยงในสถานศึกษาในอนาคตได้

โดยโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑ ได้ดำเนินงานด้านสุขภาพในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงว่าสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีศักยภาพในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าและเป็นที่พึงของสังคม ดังนั้น โรงเรียนจึงมุ่งมั่นในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพในทุกมิติของนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจึงได้จัดทำธรรมนูญสุขภาพและความปลอดภัยของสถานศึกษานี้ขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานด้านสุขภาพ ลดปัญหาสุขภาพและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของทุกคนในสถานศึกษา

หมวด ๑

บททั่วไป

โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสุขภาพและความปลอดภัยในทุกมิติของนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการใช้บุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมของนักเรียน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและปราศจากบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีศักยภาพในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน ธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษานี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จึงได้บัญญัติธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ธรรมนูญฉบับนี้เรียกว่า “ธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศ และใช้บังคับกับนักเรียน ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

ข้อ ๓ ธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางในการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการเจริญเติบโตของนักเรียนทุกคน

ข้อ ๔ ข้อความที่บัญญัติในธรรมนูญฉบับนี้

“โรงเรียน” หมายความว่า โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑

“บุหรี่ไฟฟ้า” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าหรือแบตเตอรี่เพื่อให้ความร้อนกับของเหลวหรือสารเคมี ทำให้เกิดละอองฝอยสำหรับการสูดดม

“การป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา” หมายความว่า การดำเนินมาตรการและแนวทางเพื่อป้องกันและลดการใช้บุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียน รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้าและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปราศจากบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน

“คณะกรรมการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา” หมายความว่า คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบในการขับเคลื่อน ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน

“นักเรียน” หมายความว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

“ครู” หมายความว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

“ชุมชน” หมายความว่า ชุมชนที่อยู่รอบโรงเรียน รวมถึงผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน

ข้อ ๕ ธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษาฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ป้องกันปัญหาสุขภาพอันเกิดจากการใช้บุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีและปลอดภัยของนักเรียนทุกคนในโรงเรียน นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมที่สมบูรณ์

หมวด ๒

ความเป็นมาและความสำคัญในการจัดทำธรรมนูญ

ข้อ ๖ โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นปัญหาที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การใช้บุหรี่ไฟฟ้ามีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ปัญหานี้ไม่เพียงแต่เป็นปัญหาสุขภาพ แต่ยังเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเยาวชนในระยะยาว

ข้อ ๗ โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์จึงได้จัดทำธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ธรรมนูญนี้เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมุ่งหวังให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน

หมวด ๓

บริบทและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าในสถานศึกษา

ข้อ ๘ การใช้ไฟฟ้าในกลุ่มนักเรียนเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต และพฤติกรรมของนักเรียนอย่างร้ายแรง โดยไฟฟ้ามีสารเคมีที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ และระบบประสาทของนักเรียน นอกจากนี้ยังเพิ่มความเสี่ยงที่นักเรียนจะพัฒนาไปสู่การใช้สารเสพติดอื่น ๆ ในอนาคต ปัญหานี้จึงเป็นเรื่องที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างทันด่วนที่

ข้อ ๙ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการใช้ไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนมีหลายประการ เช่น การเข้าถึงไฟฟ้าได้ง่ายในตลาดทั่วไป การรับรู้ที่ผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของไฟฟ้า ซึ่งมีกฎหมายว่าเป็นทางเลือกที่ปลอดภัยกว่าการสูบบุหรี่แบบดั้งเดิม และการขาดความรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางสุขภาพที่ร้ายแรงของการใช้ไฟฟ้า นอกจากนี้ การขาดการให้ความรู้และการตระหนักรู้ในหมู่นักเรียนเกี่ยวกับอันตรายของไฟฟ้ายังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ปัญหานี้แพร่หลายในโรงเรียน

หมวด ๔

หมวดหมู่และประเด็นหลักในธรรมนูญการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้า

ข้อ ๑๐ ธรรมนูญนี้ครอบคลุมหมวดหมู่และประเด็นหลักในการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา โดยเน้นการดำเนินการตามมาตรการ ๓ ป ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม เพื่อสร้างความปลอดภัยและความเชื่อมั่นให้แก่นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชน ดังนี้

๑๐.๑ การป้องกัน โรงเรียนจะดำเนินการจัดทำมาตรการป้องกันการใช้นิโคตินไฟฟ้าในสถานศึกษา โดยเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้นิโคตินไฟฟ้า เช่น การเฝ้าระวัง การตรวจสอบการนำนิโคตินไฟฟ้าเข้ามาในโรงเรียน และการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้เพื่อป้องกันการเข้าถึงและการใช้นิโคตินไฟฟ้าของนักเรียน

๑๐.๒ การปลูกฝัง โรงเรียนจะดำเนินการจัดกิจกรรมให้ความรู้ การอบรม และการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในเรื่องการป้องกันการใช้นิโคตินไฟฟ้า ทั้งในนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะยาว

๑๐.๓ การปราบปราม โรงเรียนจะจัดทำมาตรการในการปราบปรามและดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้ที่ฝ่าฝืนธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับนิโคตินไฟฟ้าในสถานศึกษา โดยการดำเนินการตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อลดการใช้นิโคตินไฟฟ้าและป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นอันตรายซ้ำ

มาตรการ ๓ ป นี้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความปลอดภัยและความเชื่อมั่นในโรงเรียน ทั้งต่อผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน โดยมุ่งเน้นไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นอันตรายซ้ำ และสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษา

หมวด ๕

เป้าหมายและผลลัพธ์ที่คาดหวังจากธรรมนูญ

ข้อ ๑๑ ธรรมนูญฉบับนี้มีเป้าหมายในการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ปลอดภัยไฟฟ้า ส่งเสริมสุขภาพกายและจิตของนักเรียน และป้องกันปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชน โดยคาดหวังให้

- ๑๑.๑ นักเรียน มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้บุหรี่ไฟฟ้า และสามารถตัดสินใจหลีกเลี่ยงการใช้บุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างมีสติ โดยการปลูกฝังจิตสำนึกและความรู้ที่ถูกต้อง
- ๑๑.๒ โรงเรียน มีมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการใช้บุหรี่ไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการตามมาตรการ ๓ ป (ป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม) เพื่อให้มั่นใจว่าโรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้
- ๑๑.๓ ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียนอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง โดยการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและปกป้องนักเรียนจากการใช้บุหรี่ไฟฟ้า

ข้อ ๑๒ ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการดำเนินการตามธรรมนูญนี้ ได้แก่

- ๑๒.๑ การลดจำนวนการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มนักเรียน โรงเรียนคาดหวังให้มีการลดลงของการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในหมู่นักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งทางกายและจิตใจ
- ๑๒.๒ การเพิ่มระดับความรู้และความเข้าใจของนักเรียน นักเรียนจะมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลกระทบของบุหรี่ไฟฟ้า และมีทักษะในการตัดสินใจที่ดีขึ้นในการหลีกเลี่ยงการใช้บุหรี่ไฟฟ้า
- ๑๒.๓ การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนจะการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้า ส่งผลให้เกิดการป้องกันที่มีประสิทธิภาพและการแก้ไขปัญหาคือครอบคลุมทุกมิติ

หมวด ๖

มาตรการและแนวทางการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ข้อ ๑๓ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ธรรมนูญนี้จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

- ๑๓.๑ มาตรการด้านการให้ความรู้ โรงเรียนจะจัดทำโครงการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน โดยดำเนินการจัดการบรรยาย การแจกสื่อสิ่งพิมพ์ และการจัดกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้ในกลุ่มนักเรียน โดยความร่วมมือจากสำนักงานควบคุมยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ๑๓.๒ มาตรการด้านการเฝ้าระวังและป้องกัน โรงเรียนจะจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและรายงานการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง ในการป้องกันการเข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียน มาตรการนี้จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๓.๓ มาตรการด้านการบำบัดและฟื้นฟู โรงเรียนจะจัดการสนับสนุนด้านการบำบัดและฟื้นฟูสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางจิตวิทยา โดยความร่วมมือจากกรมสุขภาพจิตและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถฟื้นฟูสุขภาพและกลับมาใช้ชีวิตในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่

๑๓.๔ มาตรการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนจะจัดทำกิจกรรมและโครงการร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้า นอกจากนี้ยังเน้นการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนในระดับชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่แข็งแกร่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา

หมวด ๗

วิธีการและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

ข้อ ๑๔ การวัดผลสำเร็จของการดำเนินงานตามธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษาจะใช้ตัวชี้วัดที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน ดังนี้

๑๔.๑ การป้องกัน จัดตั้งระบบเฝ้าระวังการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน รวมถึงการตรวจสอบและรายงานการใช้บุหรี่ไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ จัดทำกฎระเบียบที่ชัดเจนและเข้มงวดเกี่ยวกับการห้ามใช้บุหรี่ไฟฟ้าในพื้นที่โรงเรียน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑๔.๑.๑ จำนวนกรณีการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

๑๔.๑.๒ จำนวนการตรวจสอบและรายงานการใช้บุหรี่ไฟฟ้าที่สม่ำเสมอและครอบคลุมทุกพื้นที่

๑๔.๑.๓ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักเรียนและบุคลากรอย่างเคร่งครัด โดยการบันทึกและติดตามเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดกฎเรื่องบุหรี่ไฟฟ้า การสังเกตและรายงานจากครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ใช้แบบสอบถามหรือแบบประเมินเพื่อรับข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและการปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักเรียนและบุคลากร การตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

๑๔.๒ การปลูกฝัง จัดโครงการรณรงค์และกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงการจัดบรรยายและกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ในกลุ่มนักเรียน โดยการสนับสนุนจากสำนักงานควบคุมยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข และ สสส.

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑๔.๒.๑ ระดับความรู้และความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับผลกระทบของบุหรี่ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น

๑๔.๒.๒ จำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นและความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้น

๑๔.๒.๓ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในการหลีกเลี่ยงการใช้บุหรี่ไฟฟ้า โดยการสัมภาษณ์หรือการสนทนากลุ่มกับนักเรียนจะช่วยให้เข้าใจถึงความคิด ความรู้สึก และแรงจูงใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การติดตามจำนวน

กรณีการใช้บุหรี่ไฟฟ้าที่ลดลงในโรงเรียน การประเมินจากครูที่ปรึกษาและ
ครูประจำชั้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน

- ๑๔.๓ การปราบปราม ดำเนินการตามกฎระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดต่อผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรการ
ห้ามใช้บุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงการให้คำปรึกษาและการบำบัดฟื้นฟูสำหรับนักเรียนที่มี
ปัญหาการใช้บุหรี่ไฟฟ้า โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมสุขภาพจิตและ สปสช.

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑๔.๓.๑ จำนวนกรณีการบังคับใช้กฎระเบียบวินัยและการรายงานผลการดำเนินการ

๑๔.๓.๒ จำนวนการลดการใช้บุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มนักเรียน

๑๔.๓.๓ การเข้าถึงและการใช้บริการบำบัดฟื้นฟูของนักเรียนที่มีปัญหาการใช้บุหรี่

ไฟฟ้า

ข้อ ๑๕ รายงานผลการดำเนินงานและการประเมินผลจะจัดทำขึ้นทุกไตรมาสและสิ้นปีการศึกษา เพื่อ
ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมและมาตรการด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์
ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน โดยอ้างอิงจากมาตรฐานและแนวทางของหน่วยงานสาธารณสุขและ
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานควบคุมยาสูบ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง
เสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

หมวด ๘

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๖ คณะทำงานป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา
จะประกอบด้วย

- ๑๖.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา (ประธานคณะกรรมการ) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทาง
ปฏิบัติสำหรับการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าใน
โรงเรียน รวมถึงการกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้
- ๑๖.๒ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (รองประธาน) รับผิดชอบในการประสานงานและ
ติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรและ
งบประมาณที่จำเป็น
- ๑๖.๓ หัวหน้าฝ่ายปกครองและสุขภาพ (เลขานุการ) รับผิดชอบในการจัดการประชุม
คณะกรรมการ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน รวมถึงการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง
กับนโยบายและมาตรการด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับ
บุหรี่ไฟฟ้า
- ๑๖.๔ ครูประจำชั้นและครูฝ่ายปกครอง (คณะกรรมการ) รับผิดชอบในการเฝ้าระวังและ
ติดตามพฤติกรรมของนักเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้และป้องกันการใช้
บุหรี่ไฟฟ้าในระดับชั้นเรียน
- ๑๖.๕ ตัวแทนผู้ปกครอง (คณะกรรมการ) ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง
เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมป้องกันและควบคุมการใช้
ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้า
- ๑๖.๖ ตัวแทนนักเรียน (คณะกรรมการ) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมป้องกัน
และควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงการเป็นกระบอกเสียงใน
การนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะจากนักเรียนไปยังคณะกรรมการ

๑๖.๗ ตัวแทนชุมชนและหน่วยงานภายนอก (คณะทำงาน) สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานด้านความปลอดภัย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน

ข้อ ๑๗ คณะทำงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อน ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในโรงเรียน รวมถึงการจัดทำรายงานและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมและมาตรการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๑๘ คณะทำงานจะต้องมีการประชุมอย่างน้อยทุกไตรมาสหรือเมื่อมีความจำเป็น เพื่อทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและการปรับปรุงมาตรการและแนวทางปฏิบัติตามความเหมาะสม

หมวด ๙ บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๙ ธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗ ฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศ และข้อกำหนดในธรรมนูญนี้จะมีผลบังคับใช้กับกิจกรรมและการดำเนินงานด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าที่มีอยู่ก่อนวันที่ธรรมนูญนี้มีผลบังคับใช้

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่มีการดำเนินงานหรือโครงการด้านการป้องกันและควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้าที่ได้เริ่มดำเนินการก่อนวันที่ธรรมนูญนี้มีผลบังคับใช้ หากพบว่ามาตรการหรือแนวทางปฏิบัติในโครงการดังกล่าวไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดในธรรมนูญนี้ ให้คณะทำงานทำการพิจารณาและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในธรรมนูญนี้โดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่มีข้อขัดแย้งหรือความคลุมเครือในการตีความข้อกำหนดในธรรมนูญนี้ ให้ยึดตามดุลพินิจของคณะทำงานเป็นหลัก และสามารถเสนอเรื่องต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอคำชี้ขาดเป็นที่สุด

ข้อ ๒๒ คณะทำงานต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับธรรมนูญนี้ภายในระยะเวลา ๙๐ วันนับจากวันที่ธรรมนูญนี้มีผลบังคับใช้

ข้อ ๒๓ ในช่วงระยะเวลาปรับเปลี่ยนมาตรการและแนวทางปฏิบัติใด ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการตามมาตรการและแนวทางปฏิบัติที่มีอยู่เดิมจนกว่าจะมีการปรับเปลี่ยนตามข้อกำหนดในธรรมนูญนี้เสร็จสิ้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงชื่อ.....

(นายสุนทร ธรรมสิทธิ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

ลงชื่อ.....

(นายธนายุทธ คำภีระ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต ๑

ลงชื่อ.....

(นายจิรัฐพงศ์ สุนนะ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ลงชื่อ.....

(นายณรงค์ กฤติขจรกรกุล)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ลงชื่อ.....

(นางสาวศิริพร ปัญญาแสน)

เลขานุการกิจสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ.....

(นางนงคราญ คชรักษา)

นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง

ลงชื่อ.....

(นายประติษฐ นิรัตติย)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
โรงพยาบาลลำปาง

ลงชื่อ.....

(นายวิษณุศักดิ์ วงศ์มณี)

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลนครลำปาง

ลงชื่อ.....

(พันตำรวจเอก คมสันต์ บำรุงยศ)

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง

ลงชื่อ.....

(นายสมพร ะเท)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

ลงชื่อ.....

(นายธนพรชัย ไชยรังษี)

ประธานชมรมผู้ปกครองและครู
โรงเรียนอนุบาลลำปางเขลางค์รัตน์อนุสรณ์

ธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนสุภาพะ 5 อ.สู่มาตรฐานสากล ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ฉบับที่ 1 ลงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2568

-Download file-

ธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนสุภาพะ 5 อ.สู่มาตรฐานสากล ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เกิดข้อตกลงการสร้างธรรมนูญสุขภาพโรงเรียนสุภาพะ
ด้วย 5 อ.

อ.อาหาร

- 1) เด็กวัยเรียนในตำบลเขาพังทุกคน เข้าถึงอาหารกลางวันตามมาตรฐานอาหารกลางวันเด็กไทย
- 2) เด็กวัยเรียนในตำบลเขาพังทุกคนได้รับการตรวจภาวะโภชนาการปีละ 2 ครั้ง โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครูอนามัยโรงเรียน อยู่ในระดับสูงที่สุดส่วน
- 3) เด็กวัยเรียนในตำบลเขาพังทุกคนได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและฟัน ปราศจากฟันผุมากกว่า 60 % (CARIES FREE)
- 4) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังมีโรงอาหารผ่านเกณฑ์มาตรฐานสุขาภิบาลโรงเรียน
- 5) ทุกโรงเรียนควบคุม กำกับ การจำหน่ายการบริการอาหาร/อาหารว่าง/เครื่องดื่ม/ขนมที่มีรสหวาน รสเค็ม รสมัน ที่มีผลเสียต่อสุขภาพ ทั้งภายในและภายนอกรั้วโรงเรียน
- 6) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังมีแปลงอาหารสาธิตเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

อ.ออกกำลังกาย

- 1) เด็กวัยเรียนในตำบลเขาพังทุกคนมีรูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมตามสมรรถนะ อย่างน้อยวันละ 60 นาที
- 2) เด็กวัยเรียนในตำบลเขาพังทุกคนเข้าถึงสถานที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย
- 3) เด็กวัยเรียนในตำบลเขาพังทุกคน ได้รับการตรวจสมรรถภาพร่างกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ
- 4) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังเป็นชมรมต้นแบบการออกกำลังกาย

อ.โรคยา

- 1) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพัง ปลุกสมุนไพรรักษาโรคได้อย่างน้อยโรงเรียนละ 5 ชนิด
- 2) เกิดการรวบรวมองค์ความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเด็กนักเรียน
- 3) เด็กวัยเรียนในตำบลเขาพังทุกคนได้รับการฝึกอาชีพจากภูมิปัญญาชาวบ้านสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

อ.อุบัติเหตุ

- 1) เด็กนักเรียนในตำบลเขาพังสวมหมวกกันน็อคเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากท้องถนน
- 2) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังจัดการสิ่งแวดล้อมปลอดภัยเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ
- 3) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังเข้าถึง CALL CENTER กรณีได้รับอุบัติเหตุฉุกเฉิน และได้รับการช่วยเหลือทันเวลาจากกู้ภัยในตำบล

อ.อนามัยสิ่งแวดล้อม

- 1) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังจัดการขยะตามมาตรฐานโรงเรียนปลอดขยะ ZERO WASTE
- 2) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังดำเนินการโรงเรียนปลอดสารเสพติด
- 3) ทุกโรงเรียนในตำบลเขาพังจัดให้มีพื้นที่สร้างสรรค์และปลอดภัยให้เด็กวัยเรียนทำกิจกรรม

ตัวอย่างธรรมนูญสุขภาพพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

ชั้น 3 อาคารสุขภาพแห่งชาติ

เลขที่ 88/39 ซ.ติวานนท์ 14 หมู่ 4 ก.ติวานนท์

ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

Healthstation.official

02 832 9013

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
www.nationalhealth.or.th

Health Station
<https://main.healthstation.in.th>

สช. สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
facebook.com/NHCO.thai

Health Station
facebook.com/healthStation

สช. สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
vm.tiktok.com/ZM6dM5XpP

@nhcothai

